

Zápis z jednání Etického panelu ČT 17. 2. 2025

Etický panel České televize dne 17. 2. 2025 projednal zadání Generálního ředitele České televize, Mgr. Jana Součka, ze dne 13. 2. 2025 dle podkladů zaslaných generálním ředitelem České televize. Etický panel České televize jednal ve složení Mgr. Alžběta Bajgartová, Mgr. Jan Hanák, Mgr. Božena Jirků, MUDr. Michal Sojka a JUDr. Maxim Tomoszek, Ph.D. (předseda).

Projednávaný případ a na něj navazující otázky byly v podkladových materiálech zaslaných generálním ředitelem ČT vymezeny takto:

„Vážení členové Etického panelu,

dne 4. února 2025 požádala Rada ČT generálního ředitele o vyjádření ke stížnosti týkající se pořadu Otázky Václava Moravce vysílaného dne 26. ledna 2025.

Stěžovatel kritizuje fakt, že moderátor v diskusi s europoslankyní Kateřinou Konečnou o aktuální politické situaci na Slovensku použil v souvislosti s osobou premiéra Roberta Fica paralelu s Adolfem Hitlerem. Podle stěžovatele se jedná o nevhodné, zavádějící přirovnání a dovozuje z toho hrubé porušení Kodexu ČT. Následně přišly do České televize ještě další dvě stížnosti ve stejném duchu adresované přímo generálnímu řediteli.

Redakce ve svém stanovisku, které jsem si vyžádal, odmítá, že by moderátor srovnával R. Fica s A. Hitlerem. Podle redakce toto jasně vyplývá z kontextu debaty a moderátor pouze na základě historické analogie konfrontoval hosta s jeho absolutním a zobecňujícím tvrzením.

Protože se jedná o citlivou záležitost, kterou redakce a stěžovatelé (zástupci divácké veřejnosti) interpretují protichůdně, rozhodl jsem se obrátit na Etický panel ČT s žádostí o posouzení, zda podle názoru EP došlo ze strany moderátora debaty v inkriminované pasáži k porušení Kodexu ČT, či nikoliv.“

K zadání Generálního ředitele ČT byly přiloženy tyto přílohy:

- Stížnost Mgr. Krejčího
- Stížnost D. Štichové
- Stížnost Asociace společenských klubů
- Stanovisko redakce
- Odkaz na pořad: 26. ledna 12:00 - Otázky Václava Moravce

Projednání předložených otázek Etickým panelem ČT

Výsledkem jednání bylo následující usnesení schválené jednomyslně všemi přítomnými členy Etického panelu ČT:

Usnesení č. 1/2025:

Zmínění osoby A. Hitlera moderátorem v pořadu Otázky Václava Moravce dne 26. ledna 2025 bylo porušením čl. 6 odst. 5 Kodexu ČT.

Odůvodnění:

Při projednávání zadání generálního ředitele ČT vycházel Etický panel ze zaslaných podkladových materiálů.

Při odpovědi na položenou otázku vycházel Etický panel ČT z ustanovení čl. 6 odst. 5 Kodexu ČT: *„Moderátoři diskusních pořadů České televize jsou povinni zachovávat nestrannost. Divák by neměl z jejich vystupování v pořadu poznat, jaký k diskutovanému problému nebo diskutujícím zaujímají postoj. Moderátoři vždy iniciují otevřenou výměnu názorů mezi pozvanými diskutujícími, současně však dbají na dodržování pravidel čestně vedené diskuse.“*

V citovaném ustanovení spatřuje Etický panel ČT několik povinností, které byly v situaci popsané v zadání generálního ředitele ČT relevantní: povinnost zachovávat nestrannost, povinnost iniciovat otevřenou výměnu názorů mezi diskutujícími a dbát na dodržování pravidel čestně vedené diskuse. Úkolem moderátora je tedy podle EP ČT diskusi moderovat, což zahrnuje zejména úkol zajistit její řádný průběh a odpovídající prostor pro všechny účastníky. V návaznosti na ustanovení čl. 6.1 Kodexu ČT je také povinností moderátora zajistit vyváženost diskuse, tj. sehrát roli kvalifikovaného oponenta, především uváděním protikladných, v diskusi nezastoupených argumentů, pokud tuto roli neplní diskutující. Moderátor musí tuto roli plnit nestranně a z jeho vystupování nemá být patrné, jaký má k diskutovanému problému nebo k diskutujícím postoj.

Z hlediska konkrétní posuzované situace, která byla předmětem stížnosti, Etický panel ČT v první řadě zdůrazňuje, že podle jeho názoru nešlo o přirovnání slovenského premiéra R. Fica k A. Hitlerovi nebo k vytvoření paralely mezi těmito osobnostmi. Po pečlivém rozboru obsahu pořadu dospěl Etický panel ČT k závěru, že moderátor V. Moravec v dané pasáži pořadu oprávněně plnil roli kvalifikovaného oponenta diskutující K. Konečné, protože tuto roli neplnila v dané části diskuse v potřebné míře žádná z dalších diskutujících, což bylo částečně také důsledkem nevyváženosti obsazení pozic diskutujících. Po obsahové stránce bylo položení otázky, jaké jsou hranice legitimacy plynoucí ze zvolení určitého reprezentanta v demokratických volbách, plně na místě, neboť je relevantní z hlediska hodnocení aktuální situace na Slovensku, která byla předmětem debaty, ale i v kontextu situace v jiných státech, které byly v diskusi zmíněny, a rovněž situace v ČR, např. ve spojení s volbami, které proběhnou na podzim tohoto roku.

Etický panel ČT však považuje za nevhodnou formu, jakou byla tato otázka v diskusi předložena, tedy konkrétně vnesení odkazu na skutečnost, že i Adolf Hitler byl demokraticky zvolen. Etický panel ČT zdůrazňuje, že použití takto extrémního historického příkladu neodpovídalo dosavadnímu průběhu debaty, a to z obsahového hlediska i z hlediska intenzity a způsobu prezentace argumentů. Jde totiž o emočně velice nabitý a kontroverzní argument, který může pro diváky debatu zkreslovat, vytvářet nevhodné

ukotvení a zároveň za určitých okolností být argumentačním faulem (tzv. *reductio ad Hitlerum*).

Má být proto používán jen tehdy, je-li to skutečně nezbytné a v kontextu probíhající diskuse na místě, s důrazem na to, aby nešlo o použití posouvající debatu k extrémním paralelám nebo zjednodušující situaci v důsledku nezohlednění komplexních historických, společenských a dalších souvislostí. Jakkoli byla z pohledu Etického panelu ČT problematika mezi demokratické legitimity reprezentantů zvolených ve volbách v daném kontextu plně relevantní, pro její otevření bylo nejen postačující, ale dokonce vhodnější použít jiné příklady a rámovat položenou otázku jiným kontextem. Důsledkem použití příkladu A. Hitlera totiž v daném kontextu bylo faktické ukončení diskuse na dané téma, položená otázka nebyla zodpovězena a podrobnější rozbor hranic demokratické legitimity neproběhl.

Etický panel ČT dále zvažil skutečnost, že se jedná o hlavní diskusní pořad České televize jako média veřejné služby. Tento pořad a způsob, jakým je v něm vedena diskuse, významně ovlivňuje či dokonce nastavuje standard veřejné debaty v českém veřejném prostoru. Není možné akceptovat použití historického příkladu A. Hitlera jako běžnou součást veřejné debaty, neboť by se tím otevřel prostor pro devastaci diskusního prostoru. Etický panel ČT také vzal v potaz, že šlo o příměr použitý poprvé moderátorem pořadu, jehož rolí je debatu moderovat, tj. dbát na její čestný průběh, nikoli ji vyostřovat používáním extrémních příkladů. Moderátor je v odlišné roli než ostatní účastníci diskuse, neboť u něj se očekává, že jako profesionál bude hluboce a kvalitně připravený na možné argumenty, které mohou v diskusi zaznít, i z hlediska toho, jak na ně má reagovat, že bude schopen v reálném čase hodnotit vhodnost svých vstupů do diskuse a jejich celkové vyznění v kontextu pořadu jako celku a jeho vnímání diváky.

Po celkovém zhodnocení výše uvedených argumentů v kontextu konkrétní situace, která je předmětem zadání, dospěl Etický panel ČT k závěru, že moderátor pořadu Otázky Václava Moravce dne 26. ledna 2025 neporušil svou povinnost vystupovat nestranně, iniciovat diskusi a zajišťovat její vyváženost. Porušil však svůj závazek dbát na dodržování pravidel čestně vedené diskuse, neboť do ní zbytečně vnesl mimořádně emočně nabitý příměr, který v daném kontextu nesplnil účel a diskusi na dané dílčí téma fakticky ukončil.

Etický panel ČT, 17. 2. 2025

Předseda:

JUDr. Maxim Tomoszek, Ph.D.

Členové:

Mgr. Alžběta Bajgartová

Mgr. Jan Hanák

Mgr. Božena Jirků

MUDr. Michal Sojka